

лення на кафедрі естрадного виконавства та теорії, історії культури НАКККіМ спеціалізації "музикознавець, продюсер", започаткованої зазначеною кафедрою з 2009 року. Вагомим аргументом є й той факт, що викладачі кафедри у короткий термін досягли значних позитивних здобутків у впровадженні професійного навчання музичних продюсерів в Україні.

Юлія Бентя

"ЕСТЬ ТОНКИЕ ВЛАСТИТЕЛЬНЫЕ СВЯЗИ..."

Рецензія на монографію Валентини Реді
"Есть тонкие властительные связи..."
Интегративные процессы в музыке
Серебряного века. – Київ: НАКККіМ,
2010. – 320 с.

В історії мистецтва є ціла низка загадкових "вічних питань", до розв'язання яких намагається наблизитися кожне покоління дослідників: у який спосіб і чому один художній напрямок змінюється іншим і чи можливо "передати" ідею одного виду мистецтваовою іншого? Переконливих і не дуже концепцій створено безліч, але жодна з них не є

задовільною, вичерпною. Мистецтвознавці приречені ходити колами, припускати, аналізувати, робити точні висновки із часткового знання та непевні прогнози на майбутнє, яке все одно буде зовсім інакшим, ніж ми його сьогодні уявляємо. Зрештою, де є точки дотику музики та живопису чи танцю і літератури? В сюжеті, композиції, біографії митців, філософії доби, історичних катаклізмах?

Доктор мистецтвознавства, багаторічний викладач київських мистецьких вишів, музикознавець Валентина Редя вчинила геройчно: спробувала дати відповіді на всі ці безнадійні запитання – і виграла. Перемога її монографії, присвяченої мистецтву Срібного віку, насамперед у тому, що авторка не пише "взагалі і про все", не намагається з насоку взяти Еверест, а кожне з великих "вічних питань" розбиває на менші, підкріплює їх конкретними викладками – і дає аргументовані, точні та структурно довершені відповіді.

Лише перший із чотирьох розділів дослідження, до того ж найменший за обсягом, можна назвати суто теоретичним ("Інтегративні процеси в мистецтві як дослідницька проблема"). Решта три ("Ідея синтезу мистецтв у російській художній культурі кінця XIX – початку ХХ століть: теорія і практика", "Діалог культур: "вертикаль" і "горизонталь""", "Діалог мистецтв як фактор оновлення жанрово-стилістичних параметрів музики") до краю насищені конкретними творами різних видів мистецтва та їх трактуванням.

Засаднича категорія монографії Валентини Реді – інтегративність, якою вона пояснює природу мистецтва. Якщо йдеться про "вертикальний" культурний зріз, то тут вона виділяє такі етапи: первісний синкретизм; інтегративно-синкретичну єдність Античності (симбіоз мистецтв); "синкретичний синтез" Середньовіччя ("ансамбль мистецтв"); "універсалізм ренесансного типу" (епоха Відродження); "централізаційну єдність" (інтеграція на рівні синтезу мистецтв) епохи Бароко; когнітивні тенденції (теоретичне осмислення постулатів синтезу мистецтв) на межі XVIII–XIX століть; інтегративність як фаза художнього розвитку в епоху Романтизму (розширення аспектів інтеграції – діалог культур, нові стильові синтези); інтеграцію як шлях до поліфонічної єдності на основі "полілогу" епох, культур, стилів – у ХХ столітті.

У "горизонтальному" вимірі дослідження приваблює обтяжним культурологічним контекстом, що презентує музичний компонент мистецтва кінця XIX – початку ХХ століття в широких міжвидових та між жанрових зв'язках, тобто пропонує подивитися на твори російських композиторів крізь призму літератури, живопису, декоративно-прикладного мистецтва та театру. Крім партитур безсумнівних класиків, таких як Александер Скрябін, Сергей Танєєв, Ігорь Стравінський, Ніколай Черепнін, Сергей Рахманінов, Анатолій Лядов, Сергей Прокоф'єв, у роботі скрупульзно проаналізовано доробок композиторів так званого "другого ряду", без творчості яких неможливо відчути внутрішнє бурління епохи межі XIX–XX століть із її гучними маніфестами, прокламаціями, фантастичними експериментами, творчим універсалізмом, гучними художніми поразками та не менш гучними перемогами.

*Передруковано з часопису "Критика". Рік XVII, Число 3–4 (185–186).
Березень–Квітень, 2013*

Олена Зінькевич

ЗГАДАТИ СВОЇХ ВЧИТЕЛІВ...

З ювілеєм Київської консерваторії, який щойно відшумів, збіглася ще одна дата (теж пов'язана з головним музичним вузом країни): виповнилося сто років ровесниці консерваторії, її багатолітньому деканові і зав. кафедрою – Катерині Вікторівні Майбуровій (1913–2002). Маючи уральське коріння, вона пов'язала своє життя з Україною і увійшла в українську культуру як її дослідник, вихователь декількох поколінь музикантів, полум'яний пропагандист і просвітитель.

Ще з студентських років доля немов ненавмисно натякала Катерині Вікторівні про можливе "українське майбутнє". Свердловське музичне училище, на фортепіанному факультеті якого вона навчалася, носило ім'я П.І. Чайковського. А невдовзі, коли розпочалася війна, Київська консерваторія імені П.І. Чайковського була евакуйована до Свердловська, і її радо прийняла під свій дах Уральська консерваторія, де в той час продовжувала навчання і працювала К.В. Майбурова. Саме тоді зав'язалися її особисті й професійні зв'язки з київськими